

Het leven vieren, bij Prediker 9, 5-10 en Lucas 15, 11- 32

Zondag 18 november 2018

Voorganger: Seintje Bos

Geniet ervan!

Ik dacht dat het iets van nu, van onze tijd was, maar Prediker zei het ook al:

Geniet ervan!

Moderne man, die Prediker, of heeft hij gewoon gelijk als hij ergens anders zegt dat er niets nieuws is onder de zon?

Het leven vieren - daar gaat het om vandaag -

We hebben twee Bijbelteksten gelezen die daar iets over zeggen.

Om te beginnen horen we Prediker: Geniet!

We horen allemaal die opdracht te pas en te onpas, misschien zeggen we het zelf ook wel: geniet ervan!

Soms lijkt het wel het grote gebod.... We moeten genieten!

Ons leven moet mooi en glad en vrolijk zijn - alles moet vooral leuk zijn -

De vakantie moet leuk zijn - een baan of een studie moet leuk zijn, je relatie natuurlijk - en als het niet meer leuk is, dan..... vul maar in....

Is dat het leven vieren?

Dat we ons ervoor inspannen dat alles leuk moet zijn? Dat we een leuk leven hebben?

En wat als dat niet lukt?

De woorden van Prediker roepen veel vragen op:

tegen wie heeft hij het eigenlijk?

Heeft hij het ook tegen de mensen die net een naaste hebben verloren aan de dood? Die verder moeten met een enorm gat in hun leven?

Heeft hij het ook tegen de mensen die moeten leven met verlies van gezondheid, van werk, van zekerheid?

Heeft hij het ook tegen de mensen voor wie het leven uitzichtloos lijkt, die geen perspectief meer zien?

Hoe doe je dat dan: genieten?

Genieten, dat is ergens plezier, ergens vreugde aan beleven,

Maar... op commando 'genieten' daar zit toch op z'n minst iets kunstmatig in.

Het is hetzelfde als roepen: Wees toch eens vrolijk,

Of: doe eens spontaan!

Het is innerlijk tegenstrijdig, want hoe kun je nu op commando vrolijk of spontaan zijn, of genieten?

Hoe moeten we de oproep van de Prediker om te genieten van het leven dan toch verstaan?

Wat zou hij toch bedoelen?

We laten Prediker even rusten - straks komen we nog bij hem terug.

We hoorden nog een verhaal, een gelijkenis die Jezus vertelde, dat overbekende verhaal van de twee zonen.

Gelijkenissen zijn spiegels,

spiegels waar wij in kunnen kijken en iets over onszelf ontdekken: wie wij zijn en hoe wij leven.

En ze bieden uitzicht op Gods omgang met ons:

God die ons zoekt, die op ons wacht, die ons uitnodigt tot leven.

Het verhaal is bekend:

Een vader heeft twee zonen en de jongste begaat de ondenkbare en onvoorstelbare daad de erfenis van zijn vader te innen terwijl zijn vader nog leeft.

Hij lijkt wel op een moderne gelukzoeker,

een jongen die vast heeft gedacht:

en: 'Ik ga genieten van het leven... ik wil weg bij die ingedutte boel en die voorspelbare sleur', dit is niet het leven wat ik wil!

'Als ik geld zou hebben - dan wist ik het wel!'

Hij gaat naar zijn vader en vraagt om zijn erfdeel.

Ondenikbaar - dat doe je niet als zoon: het is bijna hetzelfde als je vader dood wensen.....

Maar hij doet het en hij gaat weg, de wereld in.

Hij gaat letterlijk en figuurlijk ver van huis!—

Hij breekt met alles wat ooit belangrijk was in zijn leven.

Alles wat zijn vader en moeder hem hebben voorgehouden wat van waarde en betekenis is, hij maakt zich ervan los, hij neemt er afstand van.

Wij zeggen wel eens: die is ver van huis..... of: die is helemaal van God los....

En hij jaagt alles wat hij van huis heeft meegekregen erdoor:

al zijn geld, al zijn bezit, het verdwijnt als sneeuw voor de zon.

En dan is hij alleen, hij heeft niets meer,

geen geld, geen huis, geen kleren, geen vrienden, geen eten geen drinken,

Bij de varkens, de meest onreine beesten die er zijn, komt hij tot zichzelf.

Hij heeft honger, is alleen en voelt zich verlaten -

- ik moet hier weg, denkt hij - de varkens hebben het nog beter dan ik.

En hij spreekt zichzelf aan : 'ik ga terug naar huis...', hij staat op en hij gaat.

Terug naar huis, terug naar zijn vader.

Onderweg bedenkt hij wat hij zal zeggen,

hij kan zich niet voorstellen dat zijn vader hem niet ter verantwoording zal roepen.

liefde van de vader is voor hem iets voorwaardelijks,

liefde is iets wat je kunt verspelen en moet verdienen met goed gedrag,

met gehoorzaamheid, met leven volgens de regels.

En hij twijfelt: zou er wel een plek voor mij zijn?

Zou het dat wel mogelijk zijn... terug naar huis?

Zou er wel vergeving zijn?

(het nieuwe nummer van wijs gaat helemaal over vergeving - ik heb er ook iets over geschreven, ook bij deze gelijkenis. Ik wist toen nog niet dat dezelfde lezing vandaag aan de orde zou zijn)

Zou er vergeving zijn voor de zoon die zo rigoureus met zijn vader gebroken heeft?

Ja, dus!

Wanneer hij eindelijk thuiskomt wordt hij met open armen ontvangen

Hij wordt overweldigd door de onvoorwaardelijke liefde van de vader:

hij hoeft zijn plek in huis niet te verdienen,

wat hij zich niet kan voorstellen is waar:

de liefde van de vader is veel groter dan hij ooit had kunnen denken.

Er staat een vader op de uitkijk die er niet over piekert om zijn zoon als een arbeider aan het werk te zetten maar die alles uit de kast haalt om een geweldig feest aan te richten!

Want zegt hij: mijn zoon was dood en is weer levend geworden.

Hij was verloren en is gevonden!

Ver van huis was de jongste zoon, onbereikbaar voor de liefde van de Vader.

Er is nog een zoon, de oudste, hij is niet weggegaan, hij is gehoorzaam geweest,

dag in dag uit heeft hij z'n werk gedaan.

Het is maar de vraag of hij er plezier in heeft gehad.

Zijn leven bestaat uit plichtsbesef, het is keurig en goed georganiseerd,

maar er is geen vreugde, er is geen sprake van genieten.

Ook hij houdt ons een spiegel voor:

wanneer wij in onszelf vastzitten, vast in alles wat moet, onbeweeglijk, angstig,

zonder hoop, zonder vertrouwen, niet genietend, niet vrij...

Zou je dan niet kunnen zeggen dat hij ook ver van huis is...?

Ver verwijderd van de liefde van de Vader?

Ondertussen is er feest in het huis van de Vader: de zoon die weg was, die met alles gebroken had, die dacht dat het geluk ver van huis te vinden was, is thuisgekomen.

Hij heeft ontdekt wat het leven werkelijk de moeite waard maakt...
De relatie is hersteld, de breuk is geheeld en het leven wordt gevierd!
Uitbundig!

We gaan weer naar Prediker,
: op het eerste gezicht leek het alsof Prediker niets anders zegt dan:
Geniet van het leven, pluk de dag, je leeft maar een keer.
In dat perspectief doet de jongste zoon precies wat Prediker zegt... op zoek gaan naar het
geluk, van het leven genieten. Een tocht waarop hij heeft ontdekt dat het geluk
uiteindelijk niet daar te vinden was waar hij het zocht.
Toen wij tijdens de voorbereiding de tekst van Prediker nog eens lazen,
ontdekten we een andere laag.
Prediker bleek wijzer dan wij aanvankelijk dachten:
hij zegt: dus eet je brood met vreugde en drink met een vrolijk hart je wijn!
Dus niet: eet en drink om vrolijk te worden!
Nee... de vreugde om het brood, de blijdschap om de wijn is er eerst!
Hij nodigt ons uit tot blijdschap en dankbaarheid als levenshouding, als basis waaruit je
leeft; om dan te genieten van het kostbare en kwetsbare, breekbare leven dat er is, het
leven dat je geschonken wordt.
Niet na je werk, maar in je werk:
doe wat je hand vindt om te doen en doe het met volle inzet....!
Niet morgen, of na je pensionering, of weet ik wanneer, ooit, nee: nu!
Niet alleen op de goede dagen, met de wind in de rug, maar op alle dagen van het leven
dat God je geeft, de goede en de slechte, met meewind en met tegenwind.
Dat is de wijsheid van Prediker.
Dat is niet een vanzelfsprekende makkelijke weg.
Het is een levenslang leerproces om het leven op waarde te schatten en verbonden te zijn
met de vreugde om het leven.
Misschien is de beste leerschool daarvoor wel het huis van verdriet, van gemis, van rouw.
In ieder geval leer je de diepgang van het leven peilen en genieten,
waar de ervaring van kwetsbaarheid en verwondering ook wordt gekend.
Wie verdriet heeft gesmaakt, kan de vreugde waarderen.
De eenvoudige vreugde om het leven.

Laten we genieten van het leven, laten we het leven vieren!
Omdat we geloven en vertrouwen dat dood, dat onmacht,
verdriet en gebrokenheid niet het laatste woord hebben.
Omdat, als wij het niet meer weten en gebrokenheid en verdriet ons leven ontregeld
heeft,
we vertrouwen dat er Een is die wacht, die ons vasthoudt, die ons ziet.
Wie weet, komt er een moment dat je kunt gaan zingen, dat je mee gaat zingen,
eerst aarzelend en misschien wel voluit:

*Die ongezien mij trekt tot U
U zal ik ongezien vertrouwen
Laat mij niet over aan mijzelf....*

AMEN